

Olje- og energi departementet

Vår referanse:

Energi21| Lene Mostue | lm@rcn.no

Dato og sted: Oslo 28.4.2023

Høringsinnspill til NOU 2023 : 3 Mer av alt – raskere – Energikommisjonens rapport

I tråd med Energi21s mandat fra Olje- og energidepartementet (OED) gis høringsinnspill til NOU 2023 : 3 Mer av alt – raskere – Energikommisjonens rapport. Energi21 bidro også med muntlige innspill under olje- og energidepartementets høringsmøte 30.3.23.

Energi21 styret har gjennomgått Energikommisjonens rapport grundig. Styret ønsker å gi anerkjennelse til både Energikommisjonens kompetansetunge sammensetning og en solid utredning med høy kvalitet.

Et viktig hovedbudskap fra Energi21 er at mål om økt kraftproduksjon, overføringskapasitet og kraftoverskudd ikke kan realiseres uten forsterket forskning – og innovasjonsinnsats og kompetanseutvikling på energiområdet.

Det er behov for raske innovasjoner, rask implementering av teknologier og samfunnsaksept for energiprojektene. Vi går fra en organisk og inkrementell utvikling, til en mer sprangvis og transformatorisk utvikling. Det er nødvendig med effektive beslutningsprosesser og utbyggingsprosjekter, som gir trygghet i samfunnet om at myndighetene ønsker å skape mest mulig verdi og minst mulig negative konsekvenser for miljø, areal, naturmangfold, minoritetsgrupper og kulturarv. Kunnskaps- og teknologiutvikling er et viktig tiltak for å oppnå dette.

Energi21 strategiens satsingsområder¹ er konsistente med Energikommisjonens anbefalinger. Energi21 strategiens løfter frem sentrale forsknings- og innovasjonstemaer som vil sikre Norge som energinasjon, bidra til reduksjon av klimagassutslipp, miljøvennlig energiomlegging og grønn industrialisering. Strategiens 8 satsingsområder er valgt etter en grundig prosess med sterk involvering og forankring hos næringslivet, FoU-miljøer og akademia. Vi anbefaler derfor at Olje- og energidepartementet legger Energi21 strategien til grunn som et sentralt dokument i oppfølgingen av Energikommisjonens rapport. Vi anbefaler også at Energi21 strategien refereres til og omtales i NOU 2023 : 3.

Energikommisjonen fremhever et behov for et taktskifte. Dette er et budskap Energi21 støtter til det fulle. Det er behov for et taktskifte både når det gjelder utbygging av kraft, implementering av effektive energiløsninger i samfunnet og grønn industrialisering. Dette vil også kreve en forsterket satsing og taktskifte innen forskning, innovasjon og kompetanseutvikling på energiområdet. Vi er i en formativ fase, der vi legger grunnlaget for en

¹ Energi21 strategien: www.energi21.no

akselerert energiomstilling og realisering av et grønt skifte. Dette innebærer viktige teknologivalg og massive investeringer i kraftnett, kraftproduksjon, energieffektivisering, lagring mm.

Energi21 mener at det nettopp nå er viktigere enn noensinne å styrke FoU – I innen energiområdet for å:

- Sikre riktige investeringer – FoU - I er en billig forsikringspremie mot feilinvesteringer
- Akselerere utvikling av ny teknologi og nye løsninger
- Verifisere nye teknologier og løsninger ved skala forsøk i laboratorier og felt
- Gi større tempo i planlegging og gjennomføring ved å stå på skuldrene av den forskningsbaserte kunnskap som finnes

IEA², Bill Gates³ tar til orde for at situasjonens alvorlighet og omfang krever en økning i FoU-finansiering på 4-5 ganger dagens nivå. Myndighetenes fallende offentlige finansiering til energiforskningen i Norge og redusert oppmerksomhet gir derfor stor grunn til bekymring.

Den nødvendige energiomstillingen bidrar til skjerpet konkurranse om mulighetene for verdiskaping nasjonalt- og internasjonalt. Konkurransen om landområder/areal, kapasitet, materialer, aksept og relevant kompetanse er i gang. Landene med best omstillingsevne vil vinne de beste posisjonene i fremtidens energimarkeder, og kapre de beste industrielle mulighetene. Det gjelder å holde tempoet i den akselererte utviklingen. Hvis ikke vil Norge redusere sine komparative fortrinn innen energi og miste muligheter.

Det er flere barrierer som må overvinnes for å nå målene og ambisjonene Energikommisjonen løfter frem i NOU 2023 : 2 Mer av alt - raskere. En utfordring er f.eks. tilgang til kompetanse for leverandørindustrien. Det er allerede utfordringer i Norge knyttet til rekruttering av relevante fagfolk innen energi. Leverandørbedrifter må rekruttere internasjonalt for sikre fagfolk til gjennomføring av prosjektene. Det er derfor viktig å satse på utdanningssystemet nasjonalt – slik at næringslivet får tilgang til relevant energikompetans nå og til fremtidens utbyggingsprosjekter.

En annen utfordring er få på plass tilstrekkelig nettkapasitet og integrere store produksjonsvolumer i eksisterende energiforsyning. Dagens transmisjonsnett er ikke kompatibelt for tilkobling av store produksjonsvolumer basert på volatile energiressurser som vind og sol. Den planlagte utbyggingen av 30 GW havvind i Nordsjøen vil kreve forsterkninger av både den fysiske infrastrukturen og digitale løsninger for styring og kontroll. Forskning- og innovasjonsinnsats vil være et sentralt tiltak for å utvikle teknologier og løsninger som sikrer systemstabiliteten og forsyningsikkerheten.

Energi21 ønsker også fremheve betydningen av tydelige og forutsigbare mål for nasjonal kraft- og nettutbyggingen. Et klart mål bilde for utvikling av vårt nasjonale energisystem vil forenkle planleggingen av virksomheten til leverandørindustrien, kunnskapsbedrifter og utdanningssystemet innen energi. Det gjelder planlegging av kapasitet, sammensetning av kompetanse og studietilbud.

Energi21 ønsker å understreke at målrettet og prioritert innsats på forskning, innovasjon og kompetanseutvikling, er avgjørende for å styrke konkurransekraften til energinæringen i Norge. Energi21 strategien bør derfor legges til grunn som et sentralt dokument i den videre oppfølgingen av NOU 2023: 3 Mer av alt – raskere – Energikommisjonens rapport.

² IEA, Net Zero by 2050: www.iea.org/reports/net-zero-by-2050

³ Bill Gates, How to Avoid a Climate Disaster: The Solutions We Have and the Breakthroughs We Need, 2021

Dersom OED ser behov for nærmere dialog rundt våre anbefalinger i høringsuttalelsen, stiller vi gjerne i et møte for å utdype våre synspunkter. Energi21 ser frem til fortsatt godt samarbeid med OED og lykke til med høringsprosessen.

Med vennlig hilsen



Bjørn Holsen
styreleder



Lene Mostue
direktør